MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ 6.3.2018
Neuvotteleva virkamies Tapio Hakaste **HE 10/2018 vp.**

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNALLE

Viite:Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain 8 ja 10 §:n muuttamisesta

Suomen ja Norjan välisen Tenon kalastussopimukseen liittyvät lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset on saatettu voimaan Tenon kalastussopimuksen voimaansaattamislailla (*voimaansaattamislaki* 176/2017). Laissa säädetään mm. siitä, mitkä tahot vastaavat sopimuksen toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä Suomessa. Lisäksi annetaan tarkemmat määräykset kalastuslupien myynnistä ja saaliiden ilmoittamisesta. Voimaansaattamislaissa säädetään saalisilmoitusvelvollisuus koskemaan myös Tenojoen sivuvesiä. Luvanmyynnistä vastaa valtion aluehallinto, mistä syystä hinnoittelun perusteista on säädettävä lain tasolla.

Esityksen tarkoituksena on yhtenäistää kalastuslupien myyntitehtävistä perittävän maksun määrää sekä parantaa saalistietojen luotettavaa keräämistä. Tärkein muutosesitys koskee kalastuslupien hinnoittelua, jotta alle 18-vuotiaille voitaisiin myöntää matkailukalastuslupa hyvin edullisesti tai maksutta.

Luvanmyyntitehtävästä peritty maksu ei ole ollut oikeassa suhteessa siitä palveluntuottajalle aiheutuvaan työmäärään, mistä syystä siihen esitetään muutosta. Luvanmyynnin yhteydessä mm. tarkistetaan, että kalastusvälineiden mukana ei leviä *Gyrodactylus salaris* –loista. Myyntipalkkion muutos koskisi vain matkailukalastuslupien myyntiä, ei paikalliskalastajien lupia tai Tenonjokilaakson ulkopuolella asuvien kalastusoikeuden omistajien lupia, jotka ostetaan suoraan ELY-keskukselta.

Tenojoella kalastaja on velvollinen ilmoittamaan saalista koskevat tiedot tätä varten perustettuun saalirekisteriin. Tenojoella luvanmyyntitiedot siirtyvät suoraan rekiteriin, mutta Tenon sivuvesillä on useita lupia myyviä tahoja ja lisäksi kalastuslain (379/2015) 12 §:n nojalla osakaskunnan osakkaan myöntämiä kalastuslupia on paljon. Kattavien saalistietojen varmistamiseksi muutettaisiin säännöksiä saalisrekisterin pitäjälle toimitettavista tiedoista niin, että kalastuslupien myyjien tulee ilmoittaa luvan ostajien yhteystiedot rekisterin pitäjälle (Luonnonvarakeskus). Kattavat ja luotettavat saalistiedot ovat tärkeitä lohikantojen tilan arvioinnin kannalta.

Kalastuskaudella 2017 lasten kalastuslupien puuttuminen nähtiin ongelmaksi matkailupalvelujen kannalta. Norjassa ei peritty maksua alle 16-vuotiaille myydyistä luvista kesällä 2017, mutta hinnoille asetettu vaihteluväli Suomessa ei mahdollistanut alaikäisille maksuttomia lupia tai niin edullisia lupia kuin katsottiin tarpeelliseksi. Muutoksilla voitaisiin joustavoittaa lapsille myönnettävien lupien hinnoittelua ja antaa parempia mahdollisuuksia sopia tarkemmin lupien yksityiskohdista Tenon kalastussopimuksen 6 artiklan mukaisissa neuvotteluissa Norjan kanssa. Asiassa on päädytty vuodelle 2018 ratkaisuun, jonka mukaan aikuisen lupaan voidaan liittää erillinen kalastuslupa alle 16-vuotiaalle lapselle erillisen pienen lupakiintiön puitteissa. Voimaansaattamislain on tarkoitus antaa puitteet, joiden sisällä luvan hinnat ja ehdot määrätään vuosittain maa- ja metsätalousministeriön asetuksella, mitä varten on pyydetty paikallisilta toimijoilta ehdotuksia lupien hinnoittelusta.

Lapsia koskevan maksuvapautuksen tai luvan hinnan alennuksen taustalla on pyrkimys edistää lasten kalastusharrastusta, mitä on pidetty tavanomaisena perusteena kansalaisten asettamiselle eri asemaan iän perusteella perustuslain 6 § 2 momenttiin nähden (PeVL 58/2014 vp, s. 6). Aiempien kokemusten perusteella lasten saaliit ja pyyntipaine ovat aikuisten kalastusta vähäisempiä, eikä esitetty mahdollisuus myöntää lapsille kalastuslupa edullisesti tai maksutta mainittavissa määrin vaikuta lohikantoihin. Matkailijoille myytävien kalastuslupien enimmäismääriä säädellään Tenon kalastussopimuksen kalastussäännön 5 §:ssä määrätyllä kiintiöllä, eikä esitetty muutos vaikuta tämän kiintiön suuruuteen vähentävästi.

Muutosesityksestä on neuvoteltu Saamelaiskäräjien kanssa saamelaiskäräjälain 9 § mukaisesti. Lausuntokierroksessa esitettyjä muutoksia on kannatettu laajasti.